Raadsvoorstel

Onderwerp:	Kadernota Geldzorgen in de Kempen 2025-2028
Vergaderdatum:	17 december 2024
Documentnr. Corsa.:	RA24.072
Case nr. Corsa:	Z24002769
Portefeuillehouder:	Maarten Maas

Voorstel

1. Geldzorgen bij inwoners te voorkomen, in een zo vroeg mogelijk stadium op te lossen of, als dat niet mogelijk is, beheersbaar te maken.
   Hiervoor
2. De kadernota Geldzorgen in de Kempen 2025-2028 vast te stellen om hiermee in te zetten op de 4 speerpunten om het bereik van de regelingen te vergroten, te zorgen voor een laagdrempelige toegang, te zorgen dat inwoners minder stress ervaren en de samenwerking te verstevigen.
3. De ontwikkeling van de kosten van de kadernota te volgen via de bestuurs- en managementrapportages van KempenPlus, GRSK (MD) en van de gemeente zelf en daar waar nodig de begroting bij te stellen.
4. De huidige kadernota Armoedebestrijding inclusief addendum per 31 december 2024 in te trekken.
5. De verordening Participatiebijdrage 18+ Reusel-De Mierden 2025 vast te stellen.

Inleiding

De Kempische Kadernota armoedebestrijding ‘Koersen op de toekomst’ loopt eind 2024 af. Daarom zijn de gemeenten in de Kempen begin dit jaar gestart met het proces om tot een nieuwe kadernota Geldzorgen te komen. Tevens heeft schuldhulpverlening hier opnieuw een plek in gekregen. We hebben input verzameld bij veel partijen. Denk aan samenwerkingspartners in het veld, commissie- en gemeenteraadsleden en bij inwoners zelf. Het resultaat ligt hier voor u.

Argumenten

1.1 Geldzorgen en schulden hebben een enorme impact op het leven van een inwoner.

Financiële problemen hebben een negatief effect op je lichamelijke en geestelijke gezondheid. Steeds meer onderzoeken tonen aan dat geldzorgen stress veroorzaken. Langdurige stress leidt tot ineffectief gedrag zoals impulsiviteit en moeite met plannen en organiseren. Deze factoren maken het moeilijker om goed te funcioneren en goede beslissingen voor de lange termijn te nemen. Dit kan ervoor zorgen dat financiële problemen in stand blijven en kan daarnaast een negatieve invloed hebben op andere leefgebieden. Geldzorgen kunnen zorgen voor hogere zorgkosten, minder arbeidsparticipatie, meer onderwijsuitval, een hogere uitkeringsafhankelijkheid en een groter gebruik van ondersteuning op andere leefgebieden (denk daarbij aan huisvesting, mentale en fysieke gezondheid en sociale relaties).
Kinderen die in armoede opgroeien hebben minder kans op een goede toekomst. Deze kinderen kunnen zich bijvoorbeeld op school minder goed concentreren en lopen vaker een leerachterstand op. Ook gaan ze vaker zonder diploma van school.
Inzetten op het voorkomen en terugdringen van geldzorgen is dus enorm belangrijk en heeft ook een positief effect op andere leefgebieden.

2.1 Het is een wettelijke verplichting om een beleidsplan vast te stellen voor schuldhulpverlening.

Dit is vastgelegd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Voor de minimaregelingen ligt deze verplichting er niet maar we zien de noodzaak en het belang om te zorgen voor een integraal beleidskader waarin minimabeleid en schuldhulpverlening gecombineerd worden.

2.2 We streven naar zelfredzame inwoners waarbij kwetsbare inwoners de steun ontvangen die nodig is.

Het is realiteit dat niet iedereen op elk moment in staat is om (financieel) zelfredzaam te zijn, gebruik te maken van de eigen mogelijkheden en om hulp te vragen als dat nodig is. De rapportage van onderzoeksbureau KWIZ laat zien dat de groep inwoners met een laag inkomen

niet die ondersteuningsmogelijkheden gebruikt waarvan zij, op basis van inkomen, gebruik van kan maken. Wij willen deze groep inwoners actief gaan bereiken. Daar zetten we op in met deze kadernota.

2.3 De kadernota bevat zowel inhoudelijk als meer procesmatig doelen en resultaten

We focussen met de kadernota niet alleen op de inhoud, maar ook vooral op het proces en randvoorwaarden om de inhoudelijke doelen te bereiken. In de Kempengemeenten kennen we ruimhartige ondersteuningsregelingen op het gebied van geldzorgen.
We zetten dan ook in op het verbeteren van samenwerking tussen partijen, versterken van de toegang en het verbeteren van zichtbaarheid en vindbaarheid. Dit met het doel dat bestaande regelingen beter bereikt en gebruikt worden. Ook preventie en vroegsignalering is een van de speerpunten.
Voorstellen uit de kadernota worden uitgerold en daar waar nodig vastgesteld door college en/of gemeenteraad via de reguliere weg met MD en KempenPlus.

2.4 De samenwerkingspartners staan achter de speerpunten

De kadernota is tot stand gekomen in samenwerking met de vier Kempengemeenten, KempenPlus en MD. Tijdens de voorbereiding van deze kadernota hebben we bij het jaarlijkse Kempencongres met raads- en commissieleden van de vier Kempengemeenten gesproken over het thema armoede. Ook hebben we gesprekken gevoerd met de verschillende adviesraden en samenwerkingspartners in de Kempen, zoals stichting Leergeld, CordaadWelzijn, MEE en de voedselbanken. Op basis van alle input is de kadernota geldzorgen tot stand gekomen en staan onze samenwerkingspartners achter de speerpunten. Zij gaan graag met ons aan de slag in de uitvoering van de plannen.

3.1 De Individuele inkomenstoeslag is al jaren niet meer geïndexeerd en loopt ver achter op de werkelijke kostenstijgingen.

De bedragen voor de Individuele inkomenstoeslag zijn opgenomen in de Verordening Participatiewet 2015, welke eind 2014 is vastgesteld. Er is geen indexatie opgenomen, terwijl de consumentenprijsindex sinds 2015 met bijna 30% is gestegen en bijstandsuitkeringen met circa 38% zijn gestegen. Voor onze gemeente betekent de indexatie een stijging van de kosten met circa € 6.000,-.

3.2 De Individuele inkomenstoeslag maakt onderdeel uit van de Verordening Participatiewet 2015

Deze verordening wordt in 2025 geactualiseerd. De verhoging van de Individuele inkomenstoeslag kan dan worden verwerkt en door uw raad worden vastgesteld. De stijging van de kosten voor onze gemeente gaat dan in vanaf 2026.

3.3 Stijging kosten door reguliere groei en door inzetten op een groter bereik

Het inzetten op een groter bereik voor de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en de Participatieregeling 18+ leidt naar verwachting tot meer aanvragen en toekenningen voor de regelingen en dit kost uiteraard geld. Als we in 2028 onze ambitie behalen voor het vergroten van deze regelingen betekent dat naar verwachting een structurele stijging van de programmakosten met circa € 23.000,-.
Naast de keuzes in de kadernota is er ook de reguliere groei, door bijvoorbeeld groei van aantal inwoners of veranderingen in doelgroep.

4.1 Dit is een bevoegdheid van de raad

5.1 De verordening biedt een juiste wettelijke basis voor de Participatiebijdrage 18+

De Participatiebijdrage 18+ is nu vastgelegd in een beleidsregel, waarbij de basis lag in de kadernota armoedebestrijding van 2018. Inmiddels is gebleken dat een kadernota onvoldoende basis biedt voor deze regeling. De regeling is namelijk geen wettelijke taak en vindt geen grondslag in de Participatiewet, maar betreft een autonome regeling gebaseerd op de Gemeentewet. Met het vaststellen van de verordening bieden we alsnog een juiste wettelijke basis voor de regeling. Er zijn verder geen inhoudelijke wijzigingen gedaan.

Kanttekeningen

1.1 Externe factoren kunnen het beleid beïnvloeden

Als lokale overheid heeft de gemeente een belangrijke rol bij het voorkomen van financiële problemen, schulden en het terugdringen van de (effecten) van geldzorgen. Echter de gemeente is niet de enige speler op dit omvangrijke speelveld. Wij zijn onder andere voor een aantal cruciale factoren afhankelijk van de Rijksoverheid. Het Rijk geeft invulling aan inkomenspolitiek, de verschillende vormen van inkomensondersteuning en toeslagen maar ook de van toepassing zijnde wetgeving.

3.1 Door stijgende kosten moet op andere beleidsterreinen wellicht meer bezuinigd worden

Door het verhogen van de individuele inkomenstoeslag en het inzetten op een groter bereik van de regelingen, stijgen de kosten. Dit is reëel en logisch. De regelingen waar we over spreken, zijn zogenaamde open-einde regelingen. Dit betekent dat de gemeente gebonden is om een regeling te verstrekken als iemand aan de voorwaarden voldoet. Als het budget overschreden dreigt te worden kan verstrekking niet direct gestopt worden.

Het is niet wenselijk om niet actief in te zetten op het bereiken van inwoners. Mocht een kostenstijging in het kader van de bezuinigingen niet mogelijk zijn, dan moet wellicht op andere beleidsterreinen bezuinigd worden of moeten bestaande regelingen omlaag bijgesteld worden of afgebouwd worden, terwijl het onderzoek van KWIZ laat zien dat deze nodig zijn voor verschillende typen huishoudens.

5.2 Mogelijk stijgen ook de bedrijfsvoeringskosten

De kadernota heeft mogelijk ook gevolgen voor de bedrijfsvoeringskosten van MD en KempenPlus. Dit kan het geval zijn als er een dusdanig groot beroep gedaan gaat worden op de regelingen dat de uitvoering het niet aan kan met de huidige capaciteit. Of als diverse acties en plannen die nog uitgewerkt moeten gaan worden bijvoorbeeld vragen om meer inzet. Hiervoor zal dan echter altijd besluitvorming plaatsvinden via de reguliere routes met MD en KempenPlus.

Financiën

Voor uitvoering van de kadernota geldzorgen wordt een jaarlijks budget gevraagd van € 2.500,- voor (promotie)activiteiten. Tevens wordt een eenmalig budget gevraagd voor herhaling van het onderzoek naar de minimadoelgroep en het bereik van € 4.000,- in 2028.

We verwachten de komende jaren een langzame stijging door de verhoging van de individuele inkomenstoeslag en door onze wens en inzet om het bereik van die regelingen te vergroten waar we nu nog niet zo goed scoren. Ontwikkelingen worden door KempenPlus en MD en door ons zelf (voor wat betreft de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen) in beeld gebracht via de bestuurs- en managementrapportages. Voorgesteld wordt om de verwachte kostenstijgingen niet op voorhand al te verwerken in onze eigen begroting maar de ontwikkelingen te volgen via de bestuurs- en managementrapportages. Daar waar nodig stellen we de gemeentelijke begroting bij.

In onderstaande tabel is de verwachte kostenontwikkeling in beeld gebracht.

Wat	Gewenste/ verwachte bijstelling	Hoe en vanaf wanneer
Budget promotieactiviteiten	+/+ € 2.500 structureel	Vanaf 2025. Bijstelling via 1e berap 2025
Budget herhaling onderzoek	+/+ € 4.000 incidenteel	In 2028. Bijstelling via 1e berap 2025
Raming verhoging bijdrage individuele inkomenstoeslag (met 30%)	+/+ € 6.000 structureel	Vanaf 2026. Bijstelling aan de hand van de bestuurs- en managementrapportages
Raming vergroten bereik individuele inkomenstoeslag (van 37% naar 45% bereik)	+/+ € 5.621 structureel	Langzame stijging tot dit bedrag in 2028. Bijstelling aan de hand van de bestuurs- en managementrapportages
Raming vergoten bereik kwijtschelding gemeentelijke belastingen (van 34% naar 50% bereik)	+/+ € 11.241 structureel	Langzame stijging tot dit bedrag in 2028. Bijstelling aan de hand van de bestuurs- en managementrapportages
Raming vergroting bereik Participatieregeling 18+ (van 8% naar 20% bereik)	+/+ € 5.820 structureel	Langzame stijging tot dit bedrag in 2028. Bijstelling aan de hand van de bestuurs- en managementrapportages

Vervolg

Na vaststelling van de kadernota Geldzorgen en de verordening in alle 4 de raden maakt elke gemeente deze bekend. Tevens worden alle partners geïnformeerd.
Vervolgens gaan we aan de slag met de uitvoering van de speerpunten en opgenomen acties. In overleg en met de partners werken we deze acties verder uit en zetten we de zaken in gang.

Bijlagen

24.19471 Kadernota geldzorgen in de Kempen 2025-2028
24.19459 Bijlage 1 Rapport KWIZ Minimapopulatie & Inkomenseffecten Kempengemeenten
24.19460 Bijlage 2 Overzicht Minimaregelingen
24.19461 Bijlage 3 Terugblik op de kadernota Armoedebestrijding 2021-2024
24.19462 Bijlage 4 Uitkomsten vragenlijst Geldzorgen voorjaar 2024
24.19463 Bijlage 5 Uitkomsten thematafels 7 mei 2024
24.19464 Bijlage 6 Uitkomsten Kempencongres 22 mei 2024
24.19473 Verordening Participatiebijdrage 18+ Reusel-De Mierden 2025

het college van burgemeester en wethouders,

dhr. J.P.P.S. Ruyters
secretaris

mw. A.J.M.H. van de Ven
burgemeester

Raadsbesluit	
Vergaderdatum:	17 december 2024
Onderwerp:	Kadernota Geldzorgen in de Kempen 2025-2028
Documentnr. Corsa.:	RA24.072
Case nr. Corsa	Z24002769

De raad van de gemeente Reusel-De Mierden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024

Besluit

1. Geldzorgen bij inwoners te voorkomen, in een zo vroeg mogelijk stadium op te lossen of, als dat niet mogelijk is, beheersbaar te maken.
   Hiervoor
2. De kadernota geldzorgen in de Kempen 2025-2028 vast te stellen om hiermee in te zetten op de 4 speerpunten om het bereik van de regelingen te vergroten, te zorgen voor een laagdrempelige toegang, te zorgen dat inwoners minder stress ervaren en de samenwerking te verstevigen;
3. De ontwikkeling van de kosten van de kadernota te volgen via de bestuurs- en managementrapportages van KempenPlus, GRSK (MD) en van de gemeente zelf en daar waar nodig de begroting bij te stellen.
4. De huidige kadernota Armoedebestrijding inclusief addendum per 31 december 2024 in te trekken.
5. De verordening Participatiebijdrage 18+ Reusel-De Mierden 2025 vast te stellen.

De raad voornoemd,

de griffier,	de voorzitter,
mw. I.A.C. de Groot	mw. A.J.M.H. van de Ven